

(Ledine, Njive, Snožeti, Staje itd.). Vsa so seveda v različnih oblikah, zato jih naštevamo le po tipih.

Ostaja še vrsta pokrajinsko značilnih imen, ki jo prikazujejo kot kraško, flišno in primorsko pokrajino sploh. Največ je kajpak »kraških« imen, saj jo v glavnem sestavlja kraški svet, povečini pa so enaka kakor drugod po Krasu in krasu. Med najpogostejšimi so *Doline* in *Doli*, ki pomenijo vrtače, pogosto pa imajo posebna imena (Globočak, Čerovka, Trnovka, Lesnika, Brentovka, Brusovka itd.). Vseh je več sto.

Zelo pogostne so *Griže*, ki označujejo škrapljasto in sploh drobno razčlenjeno kraško površje. Zelo številne so *Gmajne*, ki so za kraška tla še posebno značilne. Tudi drugih kraških imen ne manjka — *Školji*, *Pečine*, *Zlebi*, *Rupe*, ki so morda bolj pogostna kakor v drugih kraških pokrajinah.

S kraškim svetom so povezane še *Drage*, *Kali*, *Jame*, *Ilovice* in *Krasam* (Mali Kras, Draški Kras, Kraški hrib itd.). Za primorski kras pa so posebej značilne *Ograde*, *Groblje*, *Krepe*, *Golavke*, *Zavodi*, *Jeplenice*, za primorsko pokrajino sploh pa imena tipa *Muzar*, *Križade*, *Baredi*, *Žegni*, *Brajde* itd.

Tu in tam se pojavljajo tudi *Vrtače* in *Škavne*, ki jih poznamo že s Krasa tostran meje. Med zbranimi pa pogrešamo ledinska imena za drobne kraške žlebiče na školjih (Dežnice, Zarezje od dežja). Morda se skrivajo v številnih *Žlebičih*.

Tudi v flišnem delu Tržaškega ozemlja so značilna imena. Poleg občnih imen tipa *Brdo*, *Breg*, *Brežina*, *Potok*, so še posebna, npr. *Paštni* in *Valice*.

Razlike so tudi znotraj kraškega in flišnega sveta. Tako se kažejo imenske posebnosti med severozahodnim, osrednjim in jugovzhodnim delom Krasa. Ponekod so za vrtače bolj razširjene *Doline*, drugod *Doli* ali pa posebna imena, ki smo jih že omenili, npr. okrog *Padrič* in *Bazovice*. V SZ delu Krasa kažejo nekatera imena sorodnost z Dolenjim Krasom in Spodnjo Vipavsko dolino. Taka so npr. ledinska imena in imena za posamezne dele vasi, ki se končujejo na -išče (Klečanišče, Merišče, Topišče itd.). Podobno je pri vodnih imenih; splošno razširjenemu Kalu se v srednjem delu pridružijo še (Ka)Luže in v JV Močila.

Posebnost so imena tik ob morju, kjer so njegovi klimatski vplivi največji. Na to posredno kažejo ledinska imena tipa *Oljke*, *Črnika* (zimzeleni hrast), *Soline* in še kakšna.

Zelo zgovorna so ledinska imena na današnjih, že zdavnaj zazidanih mestnih tleh v Trstu (Njive, Brajde, Staje, Mlini, Potoki itd.), ki kažejo na nekdanjo agrarno izrabo tal in na narodnostno sestavo tedanjih prebivalcev. Zgovorna so tudi druga imena z ožjega mestnega področja (Na senenem trgu, Trg od drvi, pravzaprav Plac od drvi itd.).

Med zbranimi je vse polno nazornih in lepih ledinskih imen (Nabrežinka, Hribnica, Ozidnica, Gozdina, Potočna, Dolinka, Kotlice, Osredki, Osojki, Denarnice, Zarohovec in druge). Vmes pa so tudi drugačna, npr. *Boršt* (za gozd prevladujoče ime), *Parti* (za parcelacijo), *Jave* (za kamnolome), *Frnaža* (za gospodarske obrate) in še nekatera.

Zaradi pomanjkanja prostora smo na spodbudni dosežek tržaških rojakov in kolegov le opozorili. Zaradi pomembnosti dela in v njem zbranega imenskega bogastva se bomo nanj še povrnili. Želeti pa je, da bi podobne preglede kmalu dobili tudi za druge naše pokrajine, sosednje ali bolj oddaljene.

Darko Radinja

Geografski zbornik XVII. Slovenska akademija znanosti in umetnosti, razred za prirodoslovne vede, Geografski inštitut Antona Melika, Ljubljana 1978, stran 198.

Po objavi smernic za proučevanje poplavnih področij (glej GV XLVI 1974) in geografski analizi poplavišča ob Pšati kot vzorčnem primeru (glej

poročilo v GV L 1978), je Geografski inštitut SAZU 17. zvezek svojega glasila v celoti namenil poročilom o proučevanju poplavnih področij, ki jih izvaja s svojimi in zunanjimi sodelavci v okviru večletne raziskovalne teme, prevzete pri Raziskovalni skupnosti Slovenije. Sedemnajsti zvezek prinaša tri razprave:

Milan Šifrer, *Poplavna področja v porečju Dravinje* (88. s., 2 diagrama, 60 slik v besedilo in 5 kart v prilogi),

Drago Meze, *Poplavna področja v Gornji Savinjski dolini* (54 s., 2 diagrama, 17 slik med besedilom, 1 karta v prilogi),

Marko Kolbezen, Marjan Žagar, *Poplavna področja ob Sotli* (39. s., 3 skice, 15 slik med besedilom, 2 karti v prilogi).

Osnovni razpored teh razprav je podoben: po krajši predstavitvi celotnega porečja sledi opis poplavnih področij ob glavni reki in njenih pritokih, nastopanje poplav v prostoru in času, njihova reliefna in klimatska pogojenost, kratek oris pedoloških in vegetacijskih razmer in nato širše poglavje o izrabi tal in razmerju človek — poplave (in obratno) v najširšem smislu besede. V podrobnostih pa so prispevki precej različni. M. Šifrer se pri opisu reliefa kot dejavnika poplav bolj pogloblja v vprašanja pleistocenskega in zlasti holocenskega razvoja doline in njenega dna. Njegova študija je obenem morfološki in morfogenetski prikaz porečja Dravinje. Močno poudarja tudi vpliv deforestacije v zgodovinski dobi za povečano akumulacijo v dolinah in s tem na povečanje poplavnega območja. Ker je porečje Dravinje še dokaj agrarno, poplave, ki so najširše v podpohorskih gorinah, boleče prizadevajo domačine.

Pri Dragu Mezetu so v središču pozornosti poplave same in človekov pozitivni in negativni vpliv na prepustnost in obliko strug ter s tem na poplave. Opozarja na mnoge gozdne ceste na gorskih pobočjih, ki so v Gornji Savinjski dolini pospešile erozijo pobočnih sedimentov in pospešile akumulacijo v dolinah. Mezetova študija je obenem doprinos k toponomastiki in novejšemu razvoju vodnih obratov v Gornji Savinjski dolini.

Pri analizi poplav ob Sotli severno od izliva pritoka Bistrice sta se M. Kolbezen in M. Žagar omejila bolj na slovensko porečje in dala glavni poudarek hidrološkim vidikom in vplivu komunikacij na obseg in pogostost poplav.

Vse razprave dajejo močan poudarek vplivu opuščanja jezov in mlinščic ter drugih gradenj na sedanji obseg poplav. Vse so tudi obilno fotografsko ilustrirane (vseh črno-belih fotografij je 92!). Nekatere fotografije izjemno visokih poplav so dragocena pričevanja. Posebno vrednost predstavljajo večbarvne karte v merilu 1 : 50.000. Med drugim prikazujejo obseg hribovitega, gričevnatega in nižinskega sveta (Dravinja, Sotla), razprostranjenost gozda (Dravinja, G. Savinjska dolina), obseg pogostih in izjemno velikih poplav (Dravinja, Sotla) oziroma pogostih in maksimalnih poplav in mokrotnih tal (G. Savinjska dolina), gostoto dolin (Dravinja), regulirane dele toka (Sotla), opuščene in še aktivne vodne obrate (Dravinja, G. Savinjska dolina, Sotla). Zdaj, ko je potreba po izgradnji majhnih vodnih pogonov spet pereča, so te karte še posebno dragocene.

V obravnavanih, pretežno hribovitih pokrajinah zavzemajo poplave le manjši del porečja, posebno v G. Savinjski dolini (tu so omejene pretežno na Gornjegrajsko in Mozirsko kotlinico) in Sotli. Prikazane študije pa so ponovno potrdile, da dajejo poplave tudi tu naravnogeografski pokrajini čisto posebne poteze in predstavljajo posebne pogoje za človekovo bivanje in gospodarjenje.